Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar "il-Komunikazzjoni Konġunta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Risposti ġodda għal Viċinat fi trasformazzjoni"

COM(2011) 303 finali

(2012/C 43/20)

Relatur: **is-Sinjura BUTAUD-STUBBS**

Nhar id-19 ta' Lulju 2011, il-Kummissjoni Ewropea u r-Rappreżentant Għoli għall-Affarijiet Barranin u s-Sigurtà ddeċidew, b'konformità mal-Artikolu 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, li jikkonsultaw lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar

il-Komunikazzjoni Konġunta lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni — Risposti ġodda għal Viċinat fi trasformazzjoni

COM(2011) 303 finali.

Is-Sezzjoni Speċjalizzata għar-Relazzjonijiet Esterni, inkarigata sabiex tipprepara l-ħidma tal-Kumitat dwar is-suġġett, adottat l-opinjoni tagħha nhar it-22 ta' Novembru 2011.

Matul l-476 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-7 u t-8 ta' Diċembru 2011 (seduta tas-7 ta' Diċembru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-opinjoni b'119 voti favur u 3 voti kontra.

1. **Konklużjonijiet u rakkomandazzjonijiet**

1.1 Il-KESE jilqa' l-Komunikazzjoni Konġunta tas-SEAE u l-Kummissjoni Ewropea bħala aġġustament f'waqtu u urġenti tal-politika tal-UE. Huwa jilqa' bis-sħiħ l-għan tal-Komunikazzjoni li tiżviluppa approċċ ġdid għall-viċinat tal-UE sabiex issaħħaħ is-sħubija bejn l-UE u l-pajjiżi sħab.

1.2 Il-KESE jiġbed l-attenzjoni għall-fatt li l-Komunikazzjoni tista' biss tkun punt tat-tluq għal sħubija futura u jitlob lill-istituzzjonijiet tal-UE sabiex jiżviluppaw strateġija iktar fit-tul li tiġi implimentata taħt il-perspettivi finanzjarji 2014-2020 fejn jiġu integrati l-prijoritajiet identifikati u l-baġit rilevanti għal sħubijiet imtejba u diversi elementi mill-politika tal-UE.

1.3 Il-KESE jittama li l-UE ser tkun tista' tirreaġixxi b'mod xieraq, jiġifieri b'mod deċiż u b'leħen wieħed, skont l-approċċ deskritt fil-Komunikazzjoni dwar il-pajjiżi tal-Euromed ([1]), għall-avvenimenti reċenti f'ċerti pajjiżi ġirien fejn għadha ma ġietx stabbilita demokrazija ġenwina u sostenibbli.

1.4 Il-KESE jaqbel mal-prinċipji tad-differenzjazzjoni u l-kundizzjonalità u mal-bżonn ta' flessibbiltà ikbar fir-relazzjonijiet mal-pajjiżi sħab. Fl-istess waqt, madanakollu, huwa jitlob lill-UE sabiex tiżgura li l-applikazzjoni tal-prinċipju "less for less" ma tkunx ta' dannu għall-potenzjal ta' pajjiż sħab li jagħmel progress fil-proċess ta' riforma skont il-pass u l-kapaċità ta' assorbiment tiegħu.

1.5 Il-Kumitat jinnota b'sodisfazzjon l-enfasi l-ġdida tal-Komunikazzjoni fuq ir-rwol prinċipali tas-soċjetà ċivili fit-tisħiħ tal-proċessi demokratiċi u li l-appoġġ għal firxa wiesgħa ta' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, inklużi msieħba soċjali, huwa meqjus bħala prijorità.

1.6 Il-KESE jinsisti li l-ambjent għall-attivitajiet tas-soċjetà ċivili, il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bniedem kif ukoll id-drittijiet ekonomiċi, soċjali u kulturali u l-libertà tar-reliġjon huwa kriterju essenzjali fil-valutazzjoni tal-gvernanza ta' pajjiż.

1.7 Il-Kumitat jemmen li l-appoġġ tal-UE taħt id-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija (DED) għandu jkun aċċessibbli u kapaċi jirrispondi għall-bżonnijiet għal għarrieda ta' firxa iktar wiesgħa ta' organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, inklużi l-gruppi tal-oppożizzjoni li mhumiex reġistrati. L-istrument tad-DED għandu jikkumplementa l-għodod li jeżistu bħall-Istrument Ewropew għad-Demokrazija u d-Drittijiet tal-Bniedem (SEDDB) u l-Istrument għall-Istabbiltà (SgħS).

1.8 F'dan il-kuntest, il-KESE jinsisti li għandu jingħata appoġġ ikbar u iktar immirat lill-organizzazzjonijiet ta' min iħaddem, it-trade unions u gruppi soċjoprofessjonali oħra peress li dawn huma aspetti importanti tal-ħajja soċjali, ekonomika u politika u garanti potenzjali tal-istabbiltà. Uħud minnhom fil-fatt jaqdu rwol prinċipali fil-mobilizzazzjoni tad-demokrazija. Huwa jilqa' l-fatt li d-DED tipprevedi appoġġ għal dawn l-atturi iżda jispera li l-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili tintuża wkoll għal dan il-għan.

1.9 Il-KESE jitlob li tittejjeb l-effettività tal-proġetti finanzjati mill-UE. Il-kumplessità tal-proċeduri ta' finanzjament tal-UE tħalli bosta atturi mhux statali barra. Wieħed mill-għanijiet

([1]) Komunikazzjoni dwar "Sħubija għad-Demokrazija u l-Prosperità Komuni fin-Nofsinhar tal-Mediterran", COM (2011) 200 finali.

tal-inizjattiva għandu jkun li l-organizzazzjonijiet jingħataw l-għajnuna biex jiksbu l-fondi, pereżempju permezz ta' taħriġ dwar il-bini tal-kapaċità mogħti mid-delegazzjonijiet tal-UE.

1.10 Barra minn hekk, il-Kumitat jappella lill-UE biex tistabbilixxi xi miżuri ta' prekawzjoni u prinċipji bażiċi ta' governanza tajba għall-gvernijiet tal-pajjiżi sħab li jixtiequ jibbenefikaw mill-komponent 3 tal-Faċilità tas-Soċjetà Ċivili li jipprovdilhom il-possibbiltà li jistabbilixxu proġetti għall-bini tal-kapaċità bil-għan li jissaħħu l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-involviment tagħhom f'politiki domestiċi u fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet.

1.11 Fir-rigward tar-relazzjonijiet kummerċjali, għan aħħari tal-Ftehim dwar Żona ta' Kummerċ Ħieles Profonda u Komprensiva (ŻKĦPK) huwa li jikseb livell għoli ta' integrazzjoni ekonomika bejn l-UE u l-pajjiżi sħab. Il-KESE jitlob lill-UE tirrifletti dwar il-pakketti differenzjati tal-*acquis* taż-ŻKĦPK li jkun jirriflettI livelli differenti ta' interess fl-integrazzjoni ekonomika Ewropea u aġendi differenti fil-pajjiżi sħab. Matul il-proċessi ta' negozjar u ta' implimentazzjoni taż-ŻKĦPK u ftehimiet oħra, huwa importanti li, bħala kundizzjoni obbligatorja, tiġi prevista l-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili u li jiġi stabbilit mekkaniżmu għad-djalogu permanenti magħha. Hemm bżonn ukoll li s-soċjetà ċivili tiġi kkonsultata fil-qafas tal-valutazzjonijiet tal-impatt dwar is-sostenibbiltà.

1.12 Il-promozzjoni tal-libertà tal-espressjoni, ir-reliġjon u l-mezzi tax-xandir fil-qafas tal-libertajiet pubbliċi u l-aċċess ħieles għall-internet u għan-netwerks soċjali huma importanti ħafna wkoll għax jikkontribwixxu għal żieda fit-trasparenza u jħeġġu l-proċess ta' demokratizzazzjoni. Dan jirrikjedi għalhekk attenzjoni partikolari u azzjoni mmirata.

1.13 Minkejja li s-suċċess kien relattiv ħafna, il-KESE jilqa' l-impenn tal-UE favur il-prevenzjoni tal-kunflitt fil-viċinat l-iktar qrib tagħha u jitlob lill-UE tiżviluppa strateġiji komprensivi fil-qasam.

1.14 Il-KESE jsejjaħ biex tiġi faċilitata l-mobbiltà tan-nies mill-pajjiżi tal-viċinat, b'mod partikolari ta' żgħażagħ u studenti, artisti, riċerkaturi, xjentisti u dawk involuti fil-kummerċ, sabiex jiżdiedu l-kuntatti bejn in-nies għall-benefiċċju tal-pajjiżi sħab u tal-UE.

1.15 Il-KESE, li jirrappreżenta s-soċjetà ċivili fil-livell tal-UE, lest jaqdi rwol attiv u jaqsam l-għarfien tiegħu bil-għan li jibni qafas Ewropew iktar effiċjenti għal kooperazzjoni mas-soċjetajiet tal-pajjiżi tal-viċinat ([2]), b'mod partikolari billi:

— jassisti fit-tfassil ta' "mappa" tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u d-dokumentazzjoni tas-sitwazzjoni fir-rigward tal-attivitajiet tas-soċjetà ċivili fl-attivitajiet tar-reġjun permezz ta' djalogu miftuħ u inklużiv ma' firxa wiesgħa ta' atturi;

— jaqsam l-għarfien espert tiegħu, inkluż dak mislut mill-kooperazzjoni mal-ġirien tal-Lvant tal-UE, fit-tfassil ta' kriterji speċifiċi u proċessi ta' twaqqif ta' istituzzjonijiet tassew rappreżentattivi għall-konsultazzjoni tas-soċjetà ċivili fit-tfassil tal-politika fil-pajjiżi sħab;

— jappoġġja l-organizzazzjonijiet indipendenti u rappreżentattivi tas-soċjetà ċivili, b'mod speċjali dawk li kellhom rwol attiv fl-oppożizzjoni għall-iskemi mhux demokratiċi, permezz ta' sforzi ta' bini tal-kapaċità u l-iskambju tal-għarfien f'firxa wiesgħa ta' oqsma bħad-djalogu soċjali (inkluż fil-livell settorjali) u drittijiet ekonomiċi u soċjali;

— l-iskambju tal-aqwa prattika f'oqsma bħad-djalogu soċjali, l-ugwaljanza bejn is-sessi, l-intraprenditorija u r-responsabbiltà soċjali korporattiva;

— jipparteċipa fil-ħolqien ta' strumenti, pjani ta' azzjoni u programmi tal-UE li jsaħħu l-organizzazzjonijiet soċjoekonomiċi u fil-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tagħhom;

— jinvolvi ruħu b'mod attiv fid-definizzjoni ta' modalitajiet operattivi tal-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili u d-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija.

2. **Nitgħallmu mill-passat**

2.1 *Analiżi kritika tal-attivitajiet preċedenti tal-Unjoni Ewropea*

2.1.1 In-nuqqas totali, bi ftit eċċezzjonijiet, ta' ambjent demokratiku ġiegħel lill-UE tadatta l-politiki tagħha fuq sisien prammatiċi u taċċetta bħala interlokuturi persuni li bl-ebda mod ma setgħu jiġu deskritti bħala rappreżentanti demokratiċi tal-popli tagħhom.

2.1.2 Matul il-Proċess ta' Barċellona kollu, ma kienx hemm komunikazzjoni u kooperazzjoni biżżejjed bejn l-UE, l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili, it-trade unions u l-organizzazzjonijiet tad-drittijiet tal-bniedem li ma ġewx approvati mill-gvernijiet u b'hekk l-UE tilfet l-opportunità li tinfluwenza l-iżviluppi politiċi u soċjali.

2.1.3 L-esperjenza turi li b'mod partikolari fir-reġjun tal-Euromed, hemm tendenza li l-fondi disponibbli ma jintużawx biżżejjed u dan minħabba li l-organizzazzjonijiet f'pajjiżi mhux demokratiċi mhux b'saħħithom biżżejjed.

2.1.4 Jeżistu prattiki tajba ta' parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili, bħall-ħolqien ta' pjattaformi tematiċi, gruppi ta' ħidma u panels żviluppati fil-qafas tal-Sħubija tal-Lvant, u dawn jistgħu jiġu adattati u applikati b'mod utli wkoll fin-Nofsinhar.

([2]) Jekk jogħġbok ara r-rakkomandazzjonijiet speċifiċi tal-KESE li jinsabu fl-opinjonijiet reċenti: *Il-kontribut tas-soċjetà ċivili għas-Sħubija tal-Lvant*, ĠU C 248, 25.8.2011, p. 37-42; *Il-promozzjoni ta' soċjetajiet ċivili rappreżentattivi fir-reġjun Ewro-Mediterranju*, ĠU C 376, 22.12.2011, pp. 32-37 u *Il-politika estera u ta' sigurtà l-ġdida tal-UE u r-rwol tas-soċjetà ċivili*, li ġiet adottata fis-27 ta' Ottubru 2011 (għadha mhix ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali).

3. **Elementi prinċipali ta' approċċ ġdid**

3.1 *L-applikazzjoni tal-prinċipji tad-differenzjazzjoni u l-kundizzjonalità*

3.1.1 Il-KESE jilqa' bis-sħiħ l-enfasi tal-Komunikazzjoni fuq dawn iż-żewġ prinċipji u jinsab hu stess fil-proċess tat-tisħiħ tal-applikazzjoni tagħhom fil-ħidma tiegħu, pereżempju fil-kriterji tal-parteċipazzjoni fis-Summit tal-Euromed tal-Kunsilli Ekonomiċi u Soċjali u Istituzzjonijiet Simili u fl-organizzazzjoni ta' missjonijiet barra mill-pajjiż.

3.1.2 Fl-approċċ tagħha "more for more" l-UE għandha tikkunsidra l-istejjer differenti tar-reġjuni u l-pajjiżi, il-livelli ta' żvilupp tagħhom, l-istadji differenti fir-relazzjonijiet mal-UE u l-bżonnijiet u l-problemi speċifiċi. Dan l-approċċ jikkontribwixxi wkoll fl-użu iktar effiċjenti tar-riżorsi finanzjarji tal-UE li huwa dmir ewlieni tal-Unjoni Ewropea lejn il-kontribwenti Ewropej.

3.1.3 Fl-istess waqt nemmnu li huwa importanti li jiġi żgurat li l-prinċipju "less for less" ma jiġix applikat b'mod li jkun ta' dannu għall-potenzjal ta' pajjiż sieħeb fejn il-livell ta' progress huwa inqas.

3.2 *Il-ħidma favur demokrazija "profonda" u sostenibbli*

3.2.1 L-UE enfasizzat tajjeb il-bżonn ta' demokrazija profonda permezz tat-tisħiħ tas-soċjetà ċivili u billi żżid ir-rwol tagħha fil-proċess ta' demokratizzazzjoni u toħloq standards ta' gvernanza tajba fir-reġjun tal-PEV.

3.2.2 Huwa jilqa' l-introduzzjoni ta' strumenti ġodda u delikati li jsaħħu l-kisbiet fil-qasam tad-demokrazija. F'dan il-kuntest il-KESE huwa lest jipparteċipa fid-definizzjoni ta' modalitajiet operattivi b'mod partikolari tad-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija u tal-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili. Dawn l-istrumenti għandhom ikunu flessibbli, jirrispondu għall-bżonnijiet li dejjem jinbidlu u jinkludu miżuri mmirati li jappoġġjaw il-proċessi demokratiċi fil-viċinat tal-UE inkluż permezz tal-promozzjoni tal-ħolqien ta' partiti politiċi u mezzi tax-xandir ħielsa u t-tisħiħ tal-involviment tas-soċjetà ċivili fil-proċessi demokratiċi.

3.2.3 Minkejja li l-Istrument Ewropew għad-Demokrazija u d-Drittijiet tal-Bniedem (SEDDB), l-Istrument għall-Istabbiltà, id-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija u l-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili jvarjaw fil-modalitajiet finanzjarji, operattivi u ta' ġestjoni tagħhom, hemm bżonn li jkun hemm koerenza u sinerġiji bejniethom li jridu jiġu żgurati u msaħħa.

3.2.4 Sabiex l-organizzazzjonijiet ikunu iktar konxji u iktar kapaċi jużaw dawn l-istrumenti finanzjarji, il-KESE jitlob lill-Kummissjoni tfassal dokumenti ta' spjegazzjoni sempliċi u faċli jintużaw.

3.2.5 Il-KESE jqis li r-rispett lejn il-libertajiet reliġjużi u ċivili huwa dritt bażiku tal-bniedem li għandu jitħares bis-sħiħ f'reġjun ikkaratterizzat mid-diversità reliġjuża u politika. Huwa jitlob lill-pajjiżi li għadhom ma rratifikawx il-konvenzjonijiet universali u reġjonali li jeżistu u l-ftehimiet dwar il-libertajiet politiċi, ċivili u kulturali u dwar id-drittijiet ekonomiċi u soċjali li huma bbażati fuq id-Dikjarazzjoni Universali tad-Drittijiet tal-Bniedem, biex jagħmlu dan mingħajr dewmien.

3.2.6 Il-mezzi tax-xandir fir-reġjun tal-Euromed jaqdu rwol ċentrali fit-twassil u t-tbassir tar-riżultati tal-bidliet li qed iseħħu. L-appoġġ tal-UE għandu bżonn jiffoka fuq inizjattivi li jtejbu l-professjonalità u l-indipendenza tal-mezzi tax-xandir eżistenti u jrawmu kundizzjonijiet li fihom jistgħu jiffjorixxu d-diversità u l-libertà tal-mezzi tax-xandir.

3.3 *It-tisħiħ tar-rwol tal-UE fir-riżoluzzjoni tal-kunflitti*

3.3.1 Il-persistenza ta' kunflitti mtawla fil-viċinat tal-UE – fin-Nofsinhar u fil-Lvant – hija sfida kbira kemm għall-pajjiżi tal-UE kif ukoll għall-pajjiżi sħab. L-UE ammettiet li l-azzjonijiet tagħha s'issa kellhom effiċjenza limitata. Permezz tat-Trattat ta' Lisbona, l-UE issa għandha l-mandat ġdid li tibni l-paċi u għandha wkoll struttura ġdida li tappoġġjaha. Din hija opportunità reali sabiex tingħata attenzjoni ġdida lil din il-kwistjoni.

3.3.2 Il-KESE jitlob lill-UE sabiex tiżviluppa strateġiji komprensivi għall-prevenzjoni tal-kunflitti u l-bini tal-paċi b'mod partikolari għall-pajjiżi l-iktar qrib tagħha u tiffoka fuq li tiżgura iktar koerenza bejn bosta programmi tal-UE u politiki fil-qasam.

3.3.3 Il-Kumitat isejjaħ għal proġetti tal-bini tal-paċi li jippromovu u jinkludu prinċipji demokratiċi u li s-sistemi ta' monitoraġġ li jinvolvu l-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili jevalwaw il-progress tar-riformi. Għandha titpoġġa iktar enfasi fuq dawk il-gruppi li l-influwenza tagħhom fil-bini tal-paċi hija sostanzjali iżda li l-vuċi tagħhom rari tissemma. Dawn jinkludu għaqdiet tan-nisa u taż-żgħażagħ, trade unions u negozji lokali. Enfasi fuq il-kontinwazzjoni tal-attivitajiet kummerċjali f'żoni ta' kunflitt bħala sinjal ta' reżistenza wkoll jistħoqqilha appoġġ kif jistħoqqilhom appoġġ ukoll l-attivitajiet tat-trade unions bħad-dimostrazzjonijiet favur il-paċi u s-solidarjetà. Bosta gruppi vulnerabbli bħal tan-nisa, tfal u vittmi tal-kunflitti jistħoqqilhom attenzjoni speċjali u programmi mmirati.

4. **Rabtiet kummerċjali msaħħa**

4.1 Apparti l-għan li tagħti spinta lir-relazzjonijiet kummerċjali, għan aħħari taż-ŻKĦPK huwa li tikseb livell għoli ta' integrazzjoni ekonomika bejn l-UE u l-pajjiżi sħab. L-implimentazzjoni taż-ŻKĦPK u l-konformità magħha tirrikjedi ristrutturar tal-qafas legali u ekonomiku tal-pajjiżi sħab. Sabiex dan ikun jista' jseħħ, ikun hemm bżonn ta' għajnuna addizzjonali minnaħa tal-UE sabiex jiksbu l-livell neċessarju ta' żvilupp biex ikunu jistgħu jilħqu r-rekwiżiti.

4.2 Il-Kumitat jitlob li jiġi inkluż kapitolu dwar l-iżvilupp sostenibbli fil-ftehimiet ta' kummerċ li qed tinnegozja l-UE mal-pajjiżi sħab tagħha u jqis li s-soċjetà ċivili għandha tiġi kkonsultata wkoll matul il-Valutazzjonijiet tal-Impatt dwar is-Sostenibbiltà (SIA) qabel it-tnedija tan-negozjati. Dan l-involviment jikkontribwixxi sabiex tiżdied is-sensibilizzazzjoni tal-pubbliku dwar il-benefiċċju fuq perjodu twil u qasir li ż-ŻKĦPK jista' jġib miegħu u ser jgħin sabiex tiġi żgurata l-appartenenza tal-pubbliku fil-proċess ([3]).

4.3 Għal dan il-għan il-ftehimiet taż-ŻKĦPK u ftehimiet oħrajn għandhom jipprovdu mekkaniżmi għall-konsultazzjoni tas-soċjetà ċivili bħal kumitati konsultattivi konġunti, għal monitoraġġ effettiv ta' kif qed jiġu implimentati d-dispożizzjonijiet relatati mal-kapitolu dwar l-iżvilupp sostenibbli.

4.4 Fir-rigward tal-istandards soċjali u r-relazzjonijiet industrijali, il-Kumitat jinsisti li l-Konvenzjonijiet rilevanti tal-ILO jiġu ratifikati u implimentati.

5. **Lejn sħubijiet reġjonali effettivi**

5.1 L-UE jeħtieġ li tikseb il-bilanċ adatt u tfittex sinerġiji bejn id-dimensjonijiet bilaterali u reġjonali tar-relazzjonijiet tal-UE mal-pajjiżi sħab.

5.2 Huwa magħruf li s-sħubijiet reġjonali mal-Lvant u n-Nofsinhar taw kontribut għal iktar titjib fir-relazzjonijiet bejn l-UE u l-pajjiżi ġirien tagħha. Madanakollu, is-Sħubija tal-Lvant u l-Unjoni għall-Mediterran li kkomplementaw il-kooperazzjoni tal-Euromed urew numru ta' nuqqasijiet.

5.3 L-Unjoni għall-Mediterran (UgħM) li tikkomplementa r-relazzjonijiet bilaterali bejn l-UE u l-pajjiżi sħab tagħha s'issa għada ma wasslitx għar-riżultati mistennija. Ir-rwol u l-għanijiet tagħha għalhekk għandhom jerġgħu jiġu definiti b'mod radikali. Hija għandha tipprovdi mekkaniżmi permanenti għall-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fl-inizjattiva tagħha. Il-KESE jappella sabiex jittieħdu deċiżjonijiet minnufih dwar ir-rwol, il-missjoni, l-organizzazzjoni u l-finanzjament tal-UgħM. Barra minn hekk huwa jemmen li hemm bżonn li l-operazzjonijiet tal-UgħM jikkonformaw iktar mal-istrateġija ġenerali tal-UE għar-reġjun ([4]).

5.4 B'mod ġenerali, ħafna mill-pajjiżi sħab tejbu u intensifikaw ir-relazzjonijiet tagħhom mal-UE, permezz ta' djalogu dwar il-ftehimiet ta' assoċjazzjoni (FA), u Oqsma ta' Kummerċ Ħieles Profondi u Komprensivi, dwar il-liberalizzazzjoni tal-visa u sħubijiet bbażati fuq il-mobbiltà, kooperazzjoni dwar is-sigurtà tal-provvista tal-enerġija, u kwistjonijiet oħra. Sfortunatament il-Bjelorussja ħadet pass kbir lura fir-relazzjonijiet mal-UE u s-sitwazzjoni tal-libertajiet demokratiċi u l-ambjent tal-attivitajiet tas-soċjetà ċivili ggravat f'pajjiżi sħab oħra inkluż l-Ukraina.

5.5 L-evoluzzjoni tas-sitwazzjoni politika fil-pajjiżi ġirien tal-UE għandha tiġi osservata mill-qrib u l-livel ta' integrazzjoni ekonomika u r-relazzjonijiet kummerċjali għandhom jirriflettu l-livell ta' impenn tagħhom favur il-bini ta' demokrazija sostenibbli u r-rispett lejn id-drittijiet tal-bniedem.

5.6 Il-KESE jinsab konvint li l-promozzjoni ta' iktar mobbiltà, b'mod partikolari ta' żgħażagħ u studenti mill-pajjiżi ġirien se tkun ta' benefiċċju għall-pajjiżi sħab inkluż żieda fil-kuntatti bejn il-persuni. Dan jgħodd ukoll għal artisti, riċerkaturi, xjentisti u dawk li jivvjaġġaw għal raġunijiet ta' kummerċ. Dan għandu jmur ma' skemi ta' faċilitazzjoni tal-visa, konċessjonijiet tariffarji u l-possibbiltajiet ta' viżi għal dħul multiplu kif ukoll sforzi kontinwi favur l-iżvilupp ta' ġestjoni integrata tal-fruntieri, ġestjoni tajba tal-migrazzjoni, il-ġlieda kontra l-migrazzjoni illegali, liġijiet tal-asil u għajnuna umanitarja għar-refuġjati.

6. **Appoġġ għas-soċjetà ċivili permezz tal-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili u d-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija**

6.1 L-appoġġ għall-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili għandu jkun komprensiv, kredibbli, multidimensjonali u bbażat fuq il-bżonnijiet tagħhom. Il-KESE issa ilu bosta snin jargumenta favur ir-rwol tas-soċjetà ċivili fit-tfassil tal-PEV u l-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tagħha, għal programmi speċifiċi għall-bini tal-kapaċità tas-soċjetà ċivili u għal titjib fid-djalogu bejn il-gvernijiet u s-soċjetà ċivili fil-pajjiżi ġirien tal-UE ([5]). Huwa għalhekk li jilqa' t-tliet komponenti tal-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili.

6.2 L-implimentazzjoni ta' dawn il-komponenti teħtieġ definizzjoni miftuħa u inklużiva tal-"organizzazzjoni tas-soċjetà ċivili" hekk kif suġġerit fil-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni dwar standards minimi ta' konsultazzjoni ([6]). Konsegwentement, it-tfassil ta' "mappa" tas-soċjetà ċivili huwa importanti ħafna għall-implimentazzjoni ta' dawn il-komponenti. Permezz tad-diversi netwerks tiegħu, il-KESE lest ikompli jassisti t-tfassil ta' "mappa" tal-atturi mhux statali emerġenti kif ukoll in-networking mal-NGOs fil-livell reġjonali. Jistgħu faċilment jinstabu sinerġiji mal-ħidma tal-Kummissjoni, is-Servizz tal-Azzjoni Esterna u d-delegazzjonijiet tal-UE f'dawn l-oqsma.

([3]) KESE, Opinjoni dwar il-Valutazzjonijiet tal-Impatt dwar is-Sostenibbiltà (SIA) u l-Politika tal-Kummerċ tal-UE, ĠU C 218, 23.7.2011, p. 14-18.

([4]) COM (2011) 200 finali.

([5]) KESE, Opinjoni dwar il-Parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fis-Sħubija tal-Lvant, ĠU C 277, 17.11.2009. pp. 30-36; Opinjoni tal-KESE dwar Il-parteċipazzjoni tas-soċjetà ċivili fl-implimentazzjoni tal-Pjanijiet ta' Azzjoni tal-PEV fil-pajjiżi tal-Kawkasu tan-Nofsinhar: l-Armenja, l-Azerbajġan u l-Ġeorġja, ĠU C 277, 17.11.2009, pp. 37-41.

([6]) Komunikazzjoni tal-Kummissjoni "Lejn kultura aktar b'saħħitha ta' konsultazzjoni u djalogu - Prinċipji ġenerali u standards minimi għal konsultazzjoni ta' partijiet interessati mill-Kummissjoni", COM(2002) 704 finali, 11.12.2002, p.6.

6.3 Barra minn hekk, l-esperjenza tal-organizzazzjonijiet Ewropej tas-soċjetà ċivili tista' tintuża fid-definizzjoni ta' programmi tal-bini tal-kapaċità. Barra mill-firxa wiesgħa ta' netwerks ta' NGOs tal-UE għandhom jiġu involuti wkoll l-atturi ekonomiċi u soċjali Ewropej prinċipali. Huma jistgħu jaqsmu l-għarfien tagħhom mal-kontropartijiet tagħhom fil-pajjiżi sħab sabiex jitrasferixxu l-għarfien tal-politiki Ewropej u jappoġġjaw is-soċjetà ċivili fil-pajjiżi ġirien fl-analiżi tal-politika, il-promozzjoni u l-monitoraġġ tal-konverġenza mal-politiki tal-UE.

6.4 Il-Kumitat jilqa' b'sodisfazzjon kbir il-proposta li tiżdied il-parteċipazzjoni tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fid-djalogi dwar il-politika settorjali bejn l-UE u l-pajjiżi sħab għaliex dan huwa qasam li ħafna drabi ġie injorat fil-passat. Fir-rigward tal-atturi ekonomiċi u soċjali, għandha titpoġġa enfasi partikolari fuq il-programmi li jappoġġjaw id-djalogu dwar il-politika settorjali fil-pajjiżi benefiċjarji. Il-KESE jest jikkontribwixxi fit-tisħiħ tad-djalogu soċjali u f'dan il-kuntest jitlob ukoll għall-parteċipazzjoni tal-ILO li huwa jqis kruċjali u l-Fondazzjoni Ewropea għat-Taħriġ li tista' toffri taħriġ dwar id-djalogu settorjali lill-imsieħba soċjali fil-pajjiżi ġirien.

6.5 It-tielet komponent tal-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili jipprevedi appoġġ għal proġetti bilaterali bbażati fuq il-pajjiż li jheġġu lill-gvernijiet sħab isaħħu l-kapaċità tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili u l-parteċipazzjoni tagħhom f'politiki domestiċi u fil-proċessi tat-teħid tad-deċiżjonijiet. Il-Kumitat jinsab konvint li hemm bżonn kbir ta' mekkaniżmu istituzzjonalizzat għall-konsultazzjoni tas-soċjetà ċivili u li l-kunsilli ekonomiċi u soċjali huma wieħed mill-aqwa għodod li jippermettu li jinħoloq dan id-djalogu. Jeħtieġ madanakollu li jittieħdu miżuri ta' prekawzjoni u li jinħolqu xi prinċipji bażiċi ta' governanza tajba għall-gvernijiet li jixtiequ jibbenefikaw minn dan l-appoġġ. Il-KESE jest jistabbilixxi sett ta' prinċipji li jridu jiġu rispettati sabiex ikunu jistgħu jitwaqqfu kunsilli ekonomiċi u soċjali rappreżentattivi u istituzzjonijiet simili.

6.6 Diġà jeżistu pjattaformi reġjonali tal-organizzazzjonijiet tas-soċjetà ċivili fil-pajjiżi ġirien: Forum tas-Soċjetà Ċivili tas-Sħubija tal-Lvant u l-Assemblea tal-Euromed tal-Kunsilli Ekonomiċi u Soċjali u Istituzzjonijiet Simili li twaqqfet b'riżultat ta' inizjattiva mmexxija mill-KESE. Il-KESE qeda rwol prinċipali fit-twaqqif tal-Kunsilli Ekonomiċi u Soċjali (KES) f'bosta pajjiżi fin-Nofsinhar tal-Mediterran. Matul dan il-proċess il-Kumitat ippromova l-iktar rappreżentazzjoni mifruxa possibbli ta' bosta atturi mhux statali f'dawn il-kunsilli. L-għarfien tal-KESE u l-appoġġ tiegħu fit-twaqqif tal-KES bħala istituzzjonijiet għall-konsultazzjoni tas-soċjetà ċivili fit-tfassil tal-politika jistgħu jingħaqdu mal-possibbiltajiet ta' kooperazzjoni fil-qafas tal-Faċilità tas-Soċjetà Ċivili.

6.7 Il-kumplessità tal-proċeduri ta' finanzjament tal-UE ħafna drabi tħalli bosta atturi mhux statali barra. Dawn għandhom potenzjal kbir iżda ftit esperjenza dwar kif japplikaw il-fondi tal-UE. Din problema rikorrenti fil-pajjiżi u r-reġjuni kollha li jibbenefikaw mill-kooperazzjoni tal-fondi tal-UE. Wieħed mill-għanijiet ta' dan l-istrument jista' jkun li l-organizzazzjonijiet jingħataw l-għajnuna biex jiksbu l-fondi, pereżempju permezz ta' taħriġ mogħti mid-delegazzjonijiet tal-UE.

6.8 Il-KESE jest jipparteċipa fid-definizzjoni ta' modalitajiet operattivi tad-Dotazzjoni Ewropea għad-Demokrazija. Huwa jemmen li dan l-istrument għandu jkun flessibbli u jirrispondi għal bżonnijiet li jinqalgħu għal għarrieda. Huwa għandu juża miżuri mmirati li jappoġġjaw il-proċessi demokratiċi fil-viċinat tal-UE permezz tal-promozzjoni tal-ħolqien ta' partiti politiċi u mezzi tax-xandir ħielsa u t-tisħiħ tal-involviment tas-soċjetà ċivili fil-proċessi demokratiċi.

6.9 Il-KESE jemmen li d-DED għandu jkun strument ibbażat fuq id-domanda, orjentat mhux fuq proġett iżda fuq il-bini tal-kapaċità, flessibbli u trasparenti. L-għajnuna għandha tingħata primarjament lill-organizzazzjonijiet li m'għandhomx aċċess għal fondi oħra tal-UE bħall-Faċilità għas-Soċjetà Ċivili, l-EIDHR jew il-Programm Atturi mhux tal-Istat u l-Awtoritajiet Lokali. Dan l-istrument jeħtieġ li jitmexxa fil-livell tal-pajjiż b'rekwiżiti burokratiċi u ta' rappurtar minimi iżda għandu jiġi appoġġjat minn mekkaniżmu effiċjenti għall-evelawazzjoni tar-riżultati. Jeħtieġ li tiġi kkunsidrata wkoll il-possibbiltà ta'azzjoni konġunta ma' donaturi oħra.

Brussell, 7 ta' Diċembru 2011.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Staffan NILSSON